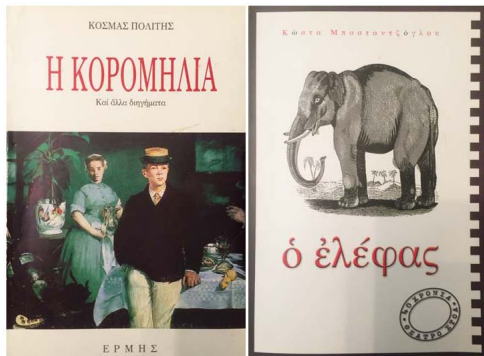

Μια νουβέλα που η πρώτη της έκδοση κυκλοφόρησε τη χρονιά που ξεσπά ο Εμφύλιος και ένα θεατρικό που γράφτηκε και παίχτηκε στα πρώτα χρόνια της έλευσης του Μνημονίου, έχουν δυο κοινά χαρακτηριστικά. Διαδραματίζονται στην ελληνική επαρχία και οι δημιουργοί τους βρέθηκαν στο συγκεκριμένο δημιουργικό χώρο σε μεγάλη ηλικία.

Είναι η Κορομηλιά του Κοσμά Πολίτη και ο ελέφας του Κώστα Μπυσταντζόγλου. Με πολύ ενδιαφέρον τα ξεφυλλίζουμε.

Ο Παρασκευάς Ταβελούδης, γεννήθηκε στην Αθήνα τον Μάρτιο του 1888. Δυο χρόνια αργότερα λόγω των οικονομικών προβλημάτων του εμπόρου πατέρα του Λεωνίδα μετακομίζουν στην Σμύρνη. Με την είσοδο του 20ου αιώνα, στην πολύ τρυφερή ηλικία των 12 ετών, πεθαίνει η φιλάσθενη μητέρα του, Καλλιόπη.

Ο πατέρας του δεν κατάφερε να αντιμετωπίσει την απώλεια με αποτελεσματικότητα, και ο μικρός Παρασκευάς μεγαλώνει με την βοήθεια της μεγαλύτερης του αδελφής. Θα βγει από μικρός στην αγορά εργασίας, ως τραπεζικός υπάλληλος, πριν ακόμα τελειώσει τις σπουδές του στο Γυμνάσιο.

Ερωτεύεται, παντρεύεται, γίνεται πατέρας και με την καταστροφή το '22, φεύγει, πρώτα για Παρίσι, μετά στο Λονδίνο, για να εγκατασταθεί το '24 στην ελληνική πρωτεύουσα. Και ξαφνικά το '30, στα 42 χρόνια κάνει το πρώτο λογοτεχνικό του βήμα, εκδίδοντας το «Λεμονοδάσος» με το όνομα Κοσμάς Πολίτης.

Παραμένει στην τράπεζα, ανερχόμενος στην ιεραρχία, μετατίθεται στην Πάτρα, απομακρύνεται από τη σύζυγό του, γίνεται ευρύτατα γνωστός με το μυθιστόρημα *Eroica*, ενσκήπτει ο ζόφος της Κατοχής και το '42, χάνει τη θυγατέρα του στα 23 της κατά τη διάρκεια του τοκετού.

Το '46 κυκλοφορεί την νουβέλα Κορομηλιά. Είναι 58 ετών, ζει ακόμα με το βάρος της απώλειας της θυγατέρας του, έχει επανέλθει στην αυστρουγγικής καταγωγής σύζυγό του και αντιμετωπίζει περιπέτειες με τα οικονομικά του.

Η Κορομηλιά είναι μια ιστορία για ένα σχεδόν δεκάχρονο παιδί που περνά ένα καλοκαίρι μακριά από το σπίτι του, μακριά από την πόλη και τους γονείς του, όπου μαζί με την ελευθερία της γης, ανακαλύπτει έναν καινούργιο, άγνωστο κόσμο. Γοητευτικό και αποκαλυπτικό, με μια δυσβάσταχτη, για τον πρωταγωνιστή, πολυπλοκότητα. Που τελικά, την αποδέχεται στωικά.

Είναι ο κόσμος της φύσης και ο κόσμος των Μεγάλων. Με εικόνες ποιητικές, καλοκαιρινές, με μια υφέρπουσα απειλή που θα εξελιχθεί σε τραγωδία. Με το βάρος της σάρκας και την τραχύτητα κάποιων σχέσεων, που δεν είχε ανακαλύψει ο μικρός Γιαννάκης, με διάφορα στοιχεία που σε κάνουν να σιχαθείς τον άνθρωπο, με λιγότερα που σε κάνουν να σταθείς με την ελπίδα. Είναι ένα αριστούργημα.

Τέλος είναι πολύ ενδιαφέρουσα η ίδια περίπτωση του συγγραφέα, διότι η απόσταση που χωρίζει ένα γραφειοκράτη τραπεζικό του μεσοπόλεμου, με έναν ξεχωριστό, τολμηρό συγγραφέα είναι ανυπολόγιστη. Το ίδιο σπάνιο περιστατικό, είναι η αργοπορημένη είσοδος του στο λογοτεχνικό χώρο, στα 42 του.

Όπως και να έχει στην Κορομηλιά, ο «Κοσμάς Πολίτης», μας φέρνει μια έφηβη ένα κορίτσι στα πρώιμα γυναικεία του βήματα, που υποτάσσεται, με το χειρότερο τρόπο σε μια εξουσία. Υπάρχουν φυλετικά, κοινωνικά και ταξικά τεκμήρια. Υπάρχουν και θύματα. Είναι η αθωότητα, η γυναικεία φύση και το δίκαιο.

Είναι ένας κόσμος απλός, φτωχός αλλά αξιοπρεπής που λειτουργεί με φόντο την μητέρα

φύση, που τελικά γνωρίζει και το δράμα, μέσα από ερωτικές επιθυμίες τις οποίες δεν εμποδίζουν, δεν σταματούν η λογική και η ανθρωπιά, αντίθετα τις ωθεί, τις επιβάλλει αθόρυβα και ατιμώρητα η θέση του ισχυρού.

Τρία χρόνια μετά την πρώτη έκδοση της Κορομηλιάς, στα τέλη του Εμφυλίου γεννιέται ο Κώστας Μποσταντζόγλου πρωτότοκος γιός της Μαρίας και του 31χρονου Μέντη, που ελάχιστα στοιχεία του πληθωρικού του ταλέντου είχαν φανερωθεί μέχρι τότε.

Τον Φλεβάρη του '74, πεθαίνει ο Παρασκευάς Ταβελούδης, έχοντας ήδη κλονιστεί από τον θάνατο της συζύγου του και περνώντας τους τελευταίους μήνες της επίγειας ζωής του άσχημα, επίπονα, ανάμεσα σε γυροκομεία και νοσοκομεία. Ευτυχώς ο Κοσμάς Πολίτης και το έργο του παραμένουν ζωντανά και άρτια.

Εκείνη την εποχή, στα τελειώματα της junta, ο Κώστας Μποσταντζόγλου, σύμφωνα με την δική του αφήγηση, έχει αποφοιτήσει με χίλια βάσανα, από το ΙΔ' Γυμνάσιο, μα και το τμήμα Γραφικών Σπουδών της Σχολής Δοξιάδη, και αφού υπηρέτησε ευδοκίμως την πατρίδα του 28,5 μήνες σε στρατόπεδο ανεπιθυμητών, ξεκινά την ενήλικη, ουσιαστική ζωή του.

Το 2012, μετά από υπερτριακονταετή συμβίωση με την ευρωπαϊκή ιδέα και ενώ τα Μνημόνια έχουν δώσει τα πρώτα τους διαπιστευτήρια στον τόπο, ο Κώστας στα 60φεύγα του γράφει και κυκλοφορεί το πρώτο του θεατρικό. Κι όχι μόνον αυτό, αλλά ταυτόχρονα παίζεται, αρέσει και γνωρίζει επιτυχία. Είναι ο ελέφας.

Από τη στιγμή που αποφασίζει ο Θανάσης Παπαγεωργίου να του δώσει τις κατάλληλες συμβουλές για να το σουλουπώσει και ακολούθως να το ανεβάσει στη Στοά, καταλαβαίνουμε ότι έχει αρκετά να μας πει.

Το κοινό στοιχείο με τη νουβέλα Κορομηλιά, πέρα από την ώριμη ηλικία που ξεκίνησαν οι δημιουργοί τους, είναι η ελληνική επαρχία ως θεματολογία και σκηνικό τους. Η οποία στον καλπασμό του χρόνου, έχει αλλάξει ολότελα. Επίσης είναι και ο ρόλος της Γυναίκας. Που από άθωο θύμα, μετατρέπεται σε συνειδητό θύτη, αλλά μέσα από αυτή τη διαδικασία θυματοποιείται έτι περαιτέρω. Το κακό θριαμβεύει. Επιβιώνει ο μοχθηρός.

Η επαρχία δεν έχει πια αμαξάκια που σέρνουν άλογα, έχει Νισσάν και μια ανδροκρατούμενη μικρή κοινωνία, βουτηγμένη σε αφιltrάριστα πολιτικά πάθη, προπαγάνδες ετών, αμορφωσιά, και ένα στρεβλό ερωτισμό. Η επιτηδευμένη κακοποίηση της γλώσσας, γεννά σε συνδυασμό με το τι λέγεται μια εύθυμη, χιουμοριστική ατμόσφαιρα.

Εύθυμη αλλά όχι χαρούμενη. Υπάρχει εξ αρχής κάτι που ενοχλεί. Κρύβεται πίσω από την κακοποιημένη γλώσσα, που σε εμάς, τους "πρωτευουσιάνους", τους "μορφωμένους" φαντάζει αστεία. Ωστόσο, ο αναγνώστης – θεατής, σιγά – σιγά αρχίζει να νιώθει ότι το τέλος δεν θα είναι ούτε ευχάριστο, μήτε χιουμοριστικό.

Όπως έχει σημειώσει και ο Θαν. Παπαγεωργίου είναι μαζί μια κωμωδία, ένα βουκολικό δράμα, μια μαύρη κωμωδία ή μια σύγχρονη τραγωδία. Ωραία ιδέα, όμορφα εκτελεσμένη, με ακριβείς σημειώσεις για τις παθογένειες που συναντούμε στην ευρύτερη επαρχία και ασφαλώς όχι αποκλειστικά εκεί.

Από το χρονικό πλαίσιο του μεσοπολέμου και την αυτοκτονία του Πολίτη, έως την δεύτερη δεκαετία του 21ου αιώνα και τους φόνους του Μποστταντζόγλου, δείχνει να είναι μια τροχιά σε ακόμα πιο απολίτιστα λιβάδια, σε ακόμα πιο άγριες περιοχές. Κι όσο αν επιχειρεί ο Πολίτης με την δαντελένια γλύκα του να σκεπάσει το μοιραίο, ή ο Μποστταντζόγλου με το σατυρικό του χιούμορ να μας απομακρύνει από το φονικό, αυτά ξεσπούν. Με την θέληση των δημιουργών τους ασφαλώς, προκειμένου να μας δείξουν, την βαρβαρότητα που συχνά υπερισχύει της ανθρωπιάς.

...αλλά η ζωή συνεχίζεται.